

Vlaanderen
is diervriendelijk

ACTIVITEITEN VERSLAG 2021

VLAAMSE RAAD VOOR DIERENWELZIJN

U kunt dit activiteitenverslag ook raadplegen op
vlaanderen.be/dierenwelzijn

Voor informatie, vragen of suggesties:
+32 2 553 15 08
dierenwelzijn@vlaanderen.be

Verantwoordelijke uitgever: Peter Cabus
Foto's: Shutterstock

Inhoud

Missie van de raad	5
Advies in 2021	6
Advies over elektrische halsbanden bij honden	6
Wergroepen in 2021	7
Invoer van straat- en asielhonden	7
Kalkoenkwekerijen	7
Thema's in 2021	8
Academische aandacht voor dierenwelzijn	8
Afvaardiging in Vlaamse Proefdierencommissie	9
Ophokplicht voor pluimvee	9
Coördinatie tijdens noodsituaties	10
Stalbranden	10
De raad informeerde zich in 2021	11
Project 'Diervriendelijk beheer van muizen en ratten'	11
Samenwerken met de afdeling Dierenwelzijn	11
De raad aan het werk	13
Samenstelling van de raad	13
Samenstelling van werkgroepen	14
Wergroep 'Invoer van straat- en asielhonden'	14
Wergroep 'Normen kalkoenen'	14

MISSIE VAN DE RAAD

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn geeft advies over dierenwelzijn en -ethiek aan de:

- Vlaamse minister van Dierenwelzijn
- afdeling Dierenwelzijn van de Vlaamse overheid.

De raad baseert zich daarbij op de recentste wetenschappelijke informatie en maatschappelijke en ethische beschouwingen. De raad onderzoekt en bespreekt dan ook alle relevante thema's rond dierenwelzijn.

Daarnaast promoot de raad de samenwerking tussen alle betrokken partijen en evalueert die de bestaande regelgeving rond dierenwelzijn. Op deze manier ondersteunt en bevordert de raad het welzijn van dieren.

ADVIES IN 2021

ELEKTRISCHE HALSBANDEN BIJ HONDEN

Advies 22 april 2021

De raad adviseerde een verbod op trainingshalsbanden met afstandsbediening en antiblafhalsbanden die elektrische prikkels kunnen toedienen. Voor de opvoeding van honden suggereerde de raad positieve beloningstraining. Als toch aversie-training aangewezen is, dan zijn er alternatieve apparaten op de markt die geen elektrische prikkel geven aan het dier.

Voor halsbanden gekoppeld aan een onzichtbare omheining stelde de raad een uitzondering voor: het welzijnsrisico is kleiner en biedt het dier de mogelijkheid vrij rond te lopen op een grotere oppervlakte.

Het advies is gebaseerd op een uitgebreide bevraging van dierenartsen en gedragstherapeuten. Eind

2021 zette de Vlaamse Regering het om in regelgeving: vanaf 2027 is een halsband die elektrische prikkels toedient verboden voor honden en katten in het Vlaamse Gewest. Zulke halsbanden verhandelen is dan ook verboden. Halsbanden gekoppeld aan een onzichtbare omheining vallen niet onder dat verbod.

Met dit advies van 22 april 2021 gaat de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn verder dan een eerder geformuleerd advies uit 2018. Toen gaf de raad de aanbeveling voor een positieve beloningstraining voor honden. Een algemeen verbod om elektrische halsbanden werd toen niet geadviseerd.

WERKGROEPEN IN 2021

INVOER VAN STRAAT- EN ASIELHONDEN

Sinds een aantal jaren worden er aanzienlijk meer straat- en asielhonden ingevoerd voor adoptie in Vlaanderen. Vooral vanuit Spanje en Oost-Europese landen zoals Roemenië.

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn nam zelf het initiatief om dat onderwerp te bespreken en richtte een werkgroep op met vertegenwoordigers van:

- dierenartsen
- hondenhandel
- asielen
- afdeling Dierenwelzijn
- organisaties die honden invoeren
- het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV).

Een advies van de raad wordt verwacht in 2022.

KALKOENKWEKERIJEN

Eind 2021 waren er in Vlaanderen 28 professionele kalkoenkwekers actief, vooral in West-Vlaanderen. Samen kweken die elk jaar 1,2 miljoen kalkoenen. Vandaag zijn alleen de algemene regels voor het houden van landbouwdieren van toepassing op die kwekerijen.

Een werkgroep kwam verschillende keren samen om specifieke normen op te stellen voor het houden en kweken van kalkoenen. Die werkgroep bestaat uit wetenschappers, en vertegenwoordigers van de kalkoenkwekers en dierenwelzijnsorganisaties.

Het advies van de raad wordt verwacht in 2022.

THEMA'S IN 2021

ACADEMISCHE AANDACHT VOOR DIERENWELZIJN

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn nam twee initiatieven om de academische aandacht voor het dierenwelzijn te bevorderen:

Jaarlijkse Dierenwelzijnsprijs

In 2021 reikte de raad de eerste Dierenwelzijnsprijs uit voor een bachelor- of masterproef. De bekroonde scriptie moet een wetenschappelijke bijdrage leveren aan onze kennis over dierenwelzijn en inzichten geven voor een betere levenskwaliteit van dieren.

Negen bachelorproeven en zes masterproeven werden ingestuurd door studenten. Een jury beoordeelde de werken en koos twee winnaars die hun prijs ontvingen tijdens een officiële uitreiking in het Vlaams Parlement.

De jury bestond uit drie leden van de stuurgroep van de raad en twee vertegenwoordigers van de afdeling Dierenwelzijn van de Vlaamse overheid.

Bij de bachelorproeven won Lotte Ruts de Dierenwelzijnsprijs met een scriptie over voeding bij leguanen. Pauline Debontridder was de laureaat bij de masterproeven met een scriptie over de invloed van koude incubatie op latere stresservaringen bij vleeskuikens.

Leerstoel Dierenwelzijn, -ethiek en -recht

In het academiejaar 2021-2022 startte de leerstoel 'Dierenwelzijn, -ethiek en -recht'. De KU Leuven en de Universiteit Gent werken samen voor die unieke lessenreeks. Ze bestaat uit:

- 3 colleges over de basiskennis van het dierenwelzijn
- 9 colleges over actuele thema's rond dierenwelzijn.

AFVAARDIGING IN VLAAMSE PROEFDIERENCOMMISSIE

Twee afgevaardigden van de raad maken deel uit van de Vlaamse Proefdierencommissie. Die is samengesteld uit wetenschappelijke experts en adviseert de bevoegde minister en de afdeling Dierenwelzijn over:

- projecten met dierproeven
- de ontwikkeling en toepassing van alternatieve methoden door dierproeven.

Het mandaat van Patrick De Smedt werd verlengd. Filip Mulkens is een nieuwe afgevaardigde. Ze brengen elk jaar een verslag uit van hun werkzaamheden in de Vlaamse Proefdierencommissie.

OPHOKPLICHT VOOR PLUIMVEE

Ophokplicht van pluimvee bij particulieren en professionele bedrijven is een gangbare maatregel om de verspreiding van de vogelgriep tegen te gaan. Die ziekte duikt elk jaar op in het trekseizoen van wilde vogels. De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn maakte zich zorgen over het welzijn van het opgehokte pluimvee. Ook in andere Europese landen is ophokplicht een gangbare praktijk om de vogelgriep in te dammen. In veel van die landen wordt de vrije uitlooppuimte van het pluimvee overspannen om zo het contact met wilde vogels te vermijden.

De stuurgroep van de raad liet zich informeren door een expert van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en vroeg daarna aan de afdeling Dierenwelzijn om alternatieven voor de ophokplicht te onderzoeken.

Uit die studie blijkt dat pluimveehouders zelf inschatten dat de ophokplicht een negatieve invloed heeft op het welzijn van de dieren. Vooral de niet-professionele pluimveehouders hebben die mening.

Verschillende alternatieven voor het ophokken werden bekeken, zoals een vaccinatie tegen vogelgriep, het gebruik van laserstralen of een waakhond om trekvogels af te schrikken en het voorzien van dichte aanplanting om het neerstrijken van wilde vogels te beletten. Onderzoek wees uit dat deze alternatieven werken, de praktijkervaringen zijn wel nog beperkt.

COÖRDINATIE TIJDENS NOODSITUATIES

In de zomer van 2021 werd Wallonië getroffen door een overstromingsramp, met dramatische gevolgen voor mens en dier. Een golf van solidariteit kwam spontaan op gang: veel vrijwilligers boden zich aan om ook de getroffen landbouw- en gezelschapsdieren te helpen. Die acties werden jammer genoeg te weinig gecoördineerd, waardoor de hulpverlening chaotisch en inefficiënt verliep.

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn kaartte dat probleem aan en benadrukt het belang van lessen te trekken uit de ramp van 2021. De raad richtte zich per brief tot de minister van Binnenlandse Zaken met de vraag om de nodige voorzieningen te treffen, zodat bij toekomstige rampen de hulpverlening efficiënt verloopt.

STALBRANDEN

Regelmatig verschijnen er nieuwsberichten over stalbranden, veelal met een hoog aantal dode varkens, kippen of runderen als gevolg. De hoge concentratie dieren op de beschikbare oppervlakte en het gebrek aan ontsnappingsmogelijkheden zijn de belangrijkste oorzaken van dat hoge aantal slachtoffers. Bovendien moeten dieren die niet verbranden of stikken door de rook, vaak worden geëuthanaseerd.

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn dringt aan om een correcte en volledige inventaris op te stellen van stalbranden en de mogelijke oorzaken. Die inventaris is nodig voor een efficiënt actieplan tegen stalbranden.

DE RAAD INFORMEERDE ZICH IN 2021

Project 'Diervriendelijk beheer van muizen en ratten'

Tijdens een overleg met het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) werd de diervriendelijke bestrijding van muizen en ratten besproken. Volgens het INBO zijn de veelgebruikte bestrijdingsmiddelen niet zo diervriendelijk als de gebruikers ervan denken.

De afdeling Dierenwelzijn startte daarom een project om de bestrijdingsmiddelen tegen de huismuis, bruine en zwarte rat te onderzoeken en te rangschikken op diervriendelijkheid. Daarnaast kwam de vraag om een beslissingsboom op te stellen voor mensen die worden geconfronteerd met overlastdieren. Die moet hen leiden naar de diervriendelijkste bestrijdingsmethode, als die al nodig zou zijn.

De onderzoekers stelden het eindresultaat van het project voor aan de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn. Zo is er nu een uitgebreide gids voor professionals, een brochure voor gemeenten en een brochure voor particulieren. Surf naar www.vlaanderen.be/overlast-door-ongewenste-dieren-ratten-muizen-wespen voor meer info.

Samenwerken met de afdeling Dierenwelzijn

Dierenwelzijn is sinds 1 december 2021 een zelfstandige afdeling binnen het Departement Omgeving van de Vlaamse overheid. Die organisatorische wijziging heeft geen impact op de werking van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn.

De afdeling Dierenwelzijn informeerde de raad over haar werking en over nieuwe regelgeving en procedures.

De raad kreeg een toelichting over:

- het verbod op het kweken en verhandelen van Schotse vouwoorkatten. Dat is ingegaan op 1 oktober 2021.
- het besluit van de Vlaamse Regering over de subsidiëring van dierenasielen. Het doel van die subsidiëring is asielen verder ondersteunen en professionaliseren.

De raadpleegbare gegevens van de databanken DogID en CatID werden in 2021 geanonimiseerd volgens de GDPR-regelgeving. Wanneer een particulier een chipnummer van een hond of kat opzoekt in de databank, krijgt die geen persoonlijke gegevens meer te zien van de eigenaar. De afdeling Dierenwelzijn gaf uitleg over hoe je als eigenaar de gegevens van een dier toch publiek kunt maken, zodat het snel aan jou gelinkt wordt als het dier verloren loopt. De afdeling werkte daarvoor een communicatiecampagne uit. Die vind je via www.checkjehchip.be.

Boeren op een Kruispunt is een hulporganisatie die Vlaamse land- en tuinbouwers begeleidt bij financiële, economische, psychologische, technische of sociale problemen. De afdeling Dierenwelzijn subsidieert deze organisatie, meer bepaald om het welzijn van de dieren bij veehouders in moeilijkheden te behouden of te herstellen. Boeren op een Kruispunt rapporteert jaarlijks over haar activiteiten aan de stuurgroep van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn.

DE RAAD AAN HET WERK

SAMENSTELLING VAN DE RAAD

De leden van de raad hebben een mandaat van vier jaar. Op 1 januari 2020 startte een nieuwe mandaatperiode. De volgende personen maken deel uit van de raad:

Voorzitter: Dirk Lips

Ondervoorzitter: Nadine Buys

Wetenschappelijke experts (stuurgroep):

- Dirk Lips
- Nadine Buys, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen, afdeling Gentechnologie, KULeuven
- Frank Gasthuys, faculteit Diergeneeskunde, vakgroep Heelkunde en anesthesie van de huisdieren, UGent
- Frank Tuyttens, eenheid Dier, Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek
- Hilde Vervaecke, Agro- en biotechnologie, Odisee

Leden (effectieve leden en plaatsvervangers):

- GAIA, vertegenwoordigd door Michel Vandenbosch en Ann De Greef
- West-Vlaamse dierenasielen, vertegenwoordigd door André Lycke en Geryl Siegfried
- Oost-Vlaamse dierenasielen, vertegenwoordigd door Eddy De Landtsheer en Bart Vanderbeeken
- Antwerpse dierenasielen, vertegenwoordigd door Helga Gillé en Fabienne Schoeseters
- Vlaams-Brabantse dierenasielen, vertegenwoordigd door Dimitri Coppens en Sébastien Tonneus
- Limburgse dierenasielen, vertegenwoordigd door Dany Grosemans en Philip Zurinckx
- Nederlandstalige Gewestelijke Raad van de Orde der Dierenartsen, vertegenwoordigd door Miguel Stevens en Joke Lannoo
- Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, vertegenwoordigd door Marian Verbeek en Elsie Desmet
- Boerenbond, vertegenwoordigd door Els Goossens en Guy Vandepoel
- Algemeen Boerensyndicaat, vertegenwoordigd door Peter De Swaef en Karen Lievens
- Nationale Raad van Dieren Liefhebbers, vertegenwoordigd door Roger Van Look en Willy Tieleman
- Koninklijke Maatschappij Sint-Hubertus, vertegenwoordigd door Dimitry Van Raamsdonk en Bart Vandaele
- Andibel, vertegenwoordigd door Patrick Ghysels en Tom De Cock
- Comeos, vertegenwoordigd door Pieter Albers en Sami Hemdane

Afgevaardigden van de Raad in de Vlaamse Proefdierencommissie:

- Patrick De Smedt
- Filip Mulkens

SAMENSTELLING VAN WERKGROEPEN

Werkgroep 'Invoer van straat- en asielhonden'

Leden:

- Frank Gasthuys, voorzitter van de werkgroep
- Emmanuelle Nicolai, Dierenasiel Genk
- Gudrun Briat, Animal Care Espana/Spaanse Honden In Nood (Shin)
- Kurt Zaman, afdeling Dierenwelzijn Departement Omgeving
- Miguel Stevens, Orde der dierenartsen, NGROD
- Nathalie Jacobs, FAVV
- Patrick Ghysels, Andibel
- Paul De Cooman, Anizoo
- Sébastien Tonneus, Dierenasiel Tienen
- Vanessa Delvael, The lucky ones vzw

Vergaderingen:

- 4 vergaderingen in 2021

Werkgroep 'Normen kalkoenen'

Leden:

- Dirk Lips, voorzitter van de werkgroep
- Ann De Greef, GAIA
- Anneleen Wattyn, Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek
- Els Goossens, Boerenbond
- Eric Hermy, Quartes - Agrifirm
- Frank Tuytens, Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek
- Philippe Deloddere, slachthuis Volys Star
- Reineke Hamелеers, EuroGroup for Animals
- Sebastiaan Van Hoorebeke/Juul Walrop, slachthuis Heidemark
- Xavier Claeys, broeierij Claeys

Uitgenodigde expert:

- Maarten De Gussem, Degudap/Vetworks

Vergaderingen:

- 6 vergaderingen in 2021

DEPARTEMENT OMGEVING
Afdeling Dierenwelzijn
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel
vlaanderen.be/dierenwelzijn